

tog den her i Salen meget omhandlede Reise, henvendte et Par hæderlige Mænd i Hjørring sig til mig om denne Sag. Destoværrer har jeg maattet indskrænke mig til at anbefale den til Andre, hvilket har forvoldt mig en ikke ringe Samvittighedsbebyrdelse; men da Foretagelsen af denne Reise var mig af særlig Betydning, og Forberedelserne til den alt vare i Orden, maatte jeg lade det blive derved. Det har da nu glædet mig i en ikke ringe Grad, ja det har glædet mig meget, at denne Sag er kommen frem her ved 3die Behandling af Finantsloven, og jeg tillader mig at yde min Tak for, at dette er sket, saavel til den høitagtede Kultusminister som til det ærede Finantsudvalg. Men min Glæde er uuegteslig bleven formindsket ved at se Underændringsforslaget Nr. 55. Den Mand, der staar i Spidsen for det Mindretal, der har stillet dette Forslag, har fremsat Principer, som jeg er overbevist om, hvile paa et Grundlag af retfærdig og forstandig Opfattelse. Jeg har Anledning til at antage dette efter hans Optraeden ved en anden mig særlig yderligere Leilighed. Ikke desto mindre har jeg dog ikke kunnet skjønne, at deres Anvendelse i det foreliggende Tilfælde er rigtig; det forekommer mig nemlig, at de stillede Betingelser for Bidraget til Realskolen ere et vel stærkt Indgreb i vedkommende Administration. Hjørring Byraad har søgt om Oprettelsen af en særlig Realskole med det Maaal, at Disciplene kunde ved Udgangen aflægge Realskoleexamen i en høiere Grad og føier saa dertil et Ønske om, at der, i Eighed med hvad der er tilstaaet en anden Skole, nemlig Thisted Realskole, maa tilstaaes Kommunen et Bidrag af Staten til dette almennyttige Foretagende; Staten skal altsaa ikke betale det Hele; man fordrer blot et Bidrag, og dette Bidrag er jo ikke større end, hvad Hjørring Amt og By skal yde. Endnu et tredie Bidrag til Skolens Existent bør komme i Betragtning, nemlig det Bidrag, der ydes fra de Skolebesøgendes Side. — Det forekommer mig nu, at naar dette sidste Bidrag sættes lig de andre, og Staten altsaa egentlig kun yder en Trediedel af den Sum, som medgaar til Skolen, er det vel meget forlangt, at denne sidste Bidragyvende skulde have alene Ret til ei blot at

raade over den nye Skoles Anliggender, men ogsaa over alt det øvrige Skolevæsen i Hjørring. Det forekommer mig, at en saadan Fordring minder om Forholdet i Fællesstatens Tid med Hertugdømmerne. De svarede kun en Andel af Statens Udgifter, men de forlangte at bestemme hvorledes Alt i det Hele taget skulde gaa til. — Her er forlangt noget Egnende, og dette er vistnok et vel stærkt Forlangende. — Jeg skal tillade mig med Hensyn til de opstillede Betingelser at gjøre nogle faa Bemærkninger. Den første Betingelse: at Bidraget gives under Forudsætning af, at Hjørring Amt og By ligeledes bidrage 1,200 Rd., har jeg Intet at bemærke til; derimod til den næste: at mindst Halvdelen af Statens Bidrag anvendes til hele eller halve Fripladser for Uformuende. Med Hensyn til denne Betingelse skal jeg bemærke, at naar man ved en Middelfordeling anvender Halvdelen af de 1,200 Rd. til hele og halve Fripladser, faar man 18 saadanne Fripladser. Hvis det nu træffer sig, at der ikke findes 18 Uformuende, som have Lust og Leilighed til at benytte Realskolen, vil det jo ikke være muligt at opfylde Betingelsen, der fordrer, at mindst Halvdelen af Statens Bidrag skal anvendes paa denne Maade, og man vilde komme i en næsten komisk Forlegenhed. Dernæst er der opstillet den Betingelse: at Skolepengene i Dvrigt ikke sættes under 50 Rd. „aarligt“; ja, hvis man kjendte Forholdene derovre saa nøie, at man med Sikkerhed kunde sige, at det rette Maaal her var truffet; men et saadant Kjendskab kan Mindretallet ikke have. Hvis 50 Rd. efter de stedlige Forhold er for høit, kan det ske, at en privat Skole vil kunne ødelægge Realskolen. Ved udtrykkelig at bestemme, at Betalingen ikke maa være under 50 Rd. affjæres, Realskolen fra Concurrence med en mulig Privatskole, som vil give Undervisning for en ringere Betaling. Nu kunde man mulig fra Mindretallets Side mene, at Opkomsten af private Skoler netop var det Allerhøibigste, men naar en saadan ikke privat Realskole en Gang er oprettet, saa er vel ogsaa Meningen, at den skal bruges. Med Hensyn til den tredie Betingelse: „At Hjørring Bys Skolevæsen i Løbet af Finantsaaret ordnes saaledes, at der tilbydes